

RA EFESIO

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRĪ ME EFESO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Efeso

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Dí op'ah_u nú'ah_u zi cuh_u guí 'b_uh_u Efeso guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne yá me'ti'ih_u Ajuá.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'ah_u ne da max'ah_u pa gui 'b_uh_u te rá 'ñentho.

Ajuá xa japi nú'u to'o xa gamfri ra Zidada Jesu- cristo

³ Ga xøcambenih_u Ajuá ma Dadah_u nú'a to rá Dada nehe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a nu'á xa 'racj_u gatho nú'u ya japi ja pa guecj_u ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ja ra uenda ya dí 'b_uh_u con gue'a nuni mahets'i.

⁴ Ante da hyoca nuna ra ximhai, nu'á ya xqui huancah_u pa ga 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, pa njab_u strá nt'axiguih_u ne hingra pe'tsh_u ni 'nara ts'oqui ja rá thandl'a.

⁵ Ante da hyoca ra ximhai, nu'á ya xqui hñuxcah_u po rá danga hmáte pa bi jabatsiguih_u'a. Hangue bá pehna ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi njab_u ngu nú'a xqui hñuxcah_u. Gue'a rá paha'a, hangue bi beni njab_u da 'yøt'e.

6 Nú'á po rá hñoja'i bá pɛncahɯ rá hm̩ca T'ɯ pa bi jabatsiguihɯ, pa njabɯ nuju xi ga e'tsuahɯ rá nsu po nú'a ra hñoja'i pɛscaguihɯ.

7 Ngue'a po rá hñoja'i bá pɛhna rá hm̩ca T'ɯ pa bi manga rá ji ja ra pont'i, y njabɯ bi gutca ma thaih'a, ne bi pungahɯ gatho ma ts'oquihɯ ngue'a ya dí 'nathohɯ con gue'a.

8 Nehe ngue'a ra dangui rá hñoja'i pa guecaguihɯ hangue bi 'racju ndunthi ra mfeni ne ra mfadi,

9 pa bi za dá pahɯ nú'a himi fadi ma'met'o nú'a xqui beni da 'yøt'e'a de rá paha sɛhɛ. Y go bi hñuxa ma zi Hmuhɯ ra Jesucristo pa go da 'yøt'e gatho ngu nú'a xqui beni maya'bu.

10 Nú'á go gue'a ma da nda de gatho nú'ɯ bí 'bu mahets'i ne nú'ɯ 'buca ja ra ximhai. Go gue'a xqui beni Ajuá da 'yøt'e. Y ma da njabɯ nú'a ra pa'a ngu xa beni Ajuá da nja.

11 Ajuá bi huancahɯ desde rá mudi pa dyá batsiguih'a pa da 'racju gatho ngu nú'a xqui beni da 'racju ngue'a dí 'nathohɯ co ma Zidadahɯ ra Jesucristo. Gue'a xqui beni da 'yøt'e Ajuá, ne nu'á øt'e ngu nú'a xa beni ne ngu nú'a ri ho'a da 'yøt'e.

12 Ajuá bi 'yøt'a njabɯ pa núje dyá mudi gamfrihe de ma zi Hmuhɯ ra Jesucristo ga e'tsuahe rá nsu'a, pa njabɯ ma'ra da nsunda'a nehe.

13 Y nu'ahɯ nehe ya xcá 'yøtuahɯ rá noya'a nú'a xicju hanja da za grá mpøhøhɯ, ne xcá camfrihɯ. Hangue nubyá guí 'nathohɯ nehe co ma Zidadahɯ ra Jesucristo ne guí e'tsuahɯ rá nsu Ajuá nehe. Ne ra Maça Ndahi 'bui ja ri corasohɯ nehe, ngu nú'a xqui ñatcahɯ Ajuá da 'racju. Y nú'á go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguihɯ Ajuá ngue'a 'bui ja ma

corasoh_u.

¹⁴ Nehe ngue'a ra Maça Ndahi 'bui con guecj_u dí pah_u gue Aju_a ma da 'racj_u nehe gatho nú'a xa ñatcah_u da 'racj_u nu stí zixcah_u de nuna ra ts'oximhai pa ma grá 'buh_u 'nadb_u con gue'a. Gatho gue'a da 'yøt'a Aju_a pa ma'na dra nsunda'a ne da t'e'tsua rá nsu.

Ra apostol Pablo apa Aju_a pa da umba ra mfadi ya gamfri

¹⁵ Nuguí stá øde gue xcá camfrih_u ma Zidadah_u ra Jesucristo, nehe stá øde de nú'a ra hm_{ate} guí pε'tsuah_u gatho nú'u ma'ra yá batsi Aju_a.

¹⁶ Hangue desde dá øde njab_u, cada dí apa Aju_a por gue'ah_u, hindí tsaya ga umbabi njam_{adi}'a por gue'ah_u.

¹⁷ Aju_a ma Dadah_u go guesε'a xá nsunda ne go gue'a bá p_{eh}na ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa bi 'ñutcaguih_u tengu rá 'm_{ai}'a, dí apabi gue da 'ra'ah_u ra mf_{adi} ne ra hoga mfeni co rá ts'edi ra Maça Ndahi, pa ma'na da za gui pah_u'a.

¹⁸ Nehe dí apabi'a da xoc'a ri mfenih_u pa gui pah_u xá hño gue dí tø'mh_u ga 'buh_u con gue'a ngue'a bi zoncah_u pa dyá metiguih_u'a. Nehe dí apabi pa gui pah_u tengu yá nsunda nuya hño xa ñatcah_u da 'racj_u ngue'a yá batsiguih_u'a.

¹⁹ Nehe dí apabi'a pa gui pah_u hangu rá nd_{angui} rá ts'edi'a. Y nura ts'edi'a gue'a faxcah_u núj_u stá camfrih_u'a.

²⁰ Y guet'a rá d_{anga} ts'edi Aju_a bi japi bi yopa nte ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne bi japi bi nangui de hab_u xqui nt'agui. Nep_u bá umba rá hudi ja rá 'ñei'a nuni mahets'i.

21 Nehe bi hñuts'i'a pa da nda de gatho ya nda, ne de gatho nú'ɥ to'o ha ra ts'utbi ne ra ts'edi ne ra hmāda nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Nehe bi umba 'nara nsu nú'a xi ra dangui de gatho ma'ra ya nsu nú'ɥ ja ne nú'ɥ ma da nja.

22 Nehe bi hñuts'i pa da nda de gatho nú'a te ja ne nú'ɥ 'bɥi. Nehe bi thuts'i'a pa go dra ñaxu de ra nija, y nujɥ go guecjɥ rá nijaguih'ɥ'a.

23 Ha nújɥ rá nijaguih'ɥ'a go guecjɥ rá ndo'yoguihɥ nehe, hangue con guecjɥ ri nxøgue rá ndo'yo'a, ne dí ohɥ ja rá 'ye'a, ne o ja rá 'ye gatho nú'a te ja ne nú'ɥ 'bɥi.

2

Nu'ɥ tó'o xa gamfri, xa mpøhø po rá hñoja'i Ajuá

1 Nu'ahɥ xqui 'mɛdihɥ hmaha ma'mɛt'o ja ya ts'oqui ne nguí øthɥ ya nts'o'mɥi, pe Ajuá ya xa 'ra'ahɥbya 'nara 'ra'yo te.

2 Nu'ahɥ nguí øthɥ ya ts'oqui ngue'a ngrí dɛnbahɥ rá 'mɥi ra ximhai, ne nguí ø'tuahɥ rá paha ra nda de ya ts'ondahi nú'a ri mpefi ja yá mfeni nú'ɥ hingui øta Ajuá.

3 Ma'mɛt'o gathoguihɥ ndí 'bɥhɥ nehe ngu gra 'mɥ'ɥ, ne ndí ø'tuahɥ yá ts'onc'at'i ma ndo'yohɥ, ne ndí øthɥ gatho nú'a ndí benga ja ma mfenihɥ xá nts'o. Hangue nujɥ hønse rá cue Ajuá ndí tøm̄bahɥ xa zɥcjɥ ngu nú'a ma da zɥdi nú'ɥ hingyá gamfri.

4 Pe Ajuá xi ra dangui rá nthe cate ne rá hm̄ate pa guecaguihɥ.

5 Hangue ngu bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhɥ ra Jesucristo, njabɥ nehe bi 'racjɥ ma 'ra'yo tehɥ, ngue'a ya stí 'mɛhm̄ahɥ ja ma ts'oquihɥ, ja ra

uenda ya stí tuhmaḡ. Hangue po rá hñoja'i Ajuá bi pøhøguiḡ.

⁶ Nehe ngu bi gḡxa ma zi Hmuhḡ ra Jesucristo de habḡ xqui nt'agui, njabḡ nehe bi gḡxcaḡ, ne ja ra uenda ya dí hudihḡ co ma zi Hmuhḡ nuni mahets'i, ngue'a ya dí 'nathohḡ con gue'a.

⁷ Bi 'yøtcaḡ njabḡ pa nuya pa bra 'ñepḡ ma da faḡdi tengu rá ndangui rá hñoja'i bi meſcaḡ, ne tengu ra hño bi 'yøtcaḡ ngue'a bá peḡna ma zi Hmuhḡ ra Jesucristo pa bi pøhøguiḡ.

⁸ Ajuá po rá hñoja'i bi pøhøguiḡ ngue'a dá camfriḡ, y hingue de guecsḡ, nu Ajuá go guesḡ bi 'yøt'a gatho pa bi pøhøguiḡ.

⁹ Hinto xa mpøhø po 'nara hoga 'beḡfi xa 'yøt'e, pa njabḡ hinda za to da 'ñets'i.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi hogaguiḡ ma'ra'yo ngue'a ya dí 'nathohḡ co ma zi Hmuhḡ ra Jesucristo. Y bi hogaguiḡ ma'ra'yo pa da za ga øthḡ gatho nú'a xá hño ngu nú'a xqui beni Ajuá maya'bḡ ga øthḡ.

Nú'ḡ ya xodyo ne nú'ḡ hingyá xodyo ya bi mádi po ra Zidada Jesucristo

¹¹ Hangue por gue'a nú'ahḡ hingyá xodyohḡ oguí pumfriḡ gue desde maya'bḡ gatho nú'ḡ ya ja'i himyá xodyo mi 'bḡi yabḡ de Ajuá, ne nixi himi pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo ngu pe'tsa ya xodyo. Hangue nuya xodyo xi bi ʉtsa'ihḡ ne bi hñump'ahḡ gue gyá ja'ihḡ dega 'ñaseña, masque nura seña'a go 'nara ja'itho nú'a to øt'e.

¹² Ma'met'o nguí 'bḡhḡ yabḡ de ma zi Hmuhḡ ra Jesucristo, ne nguí 'bḡhḡ 'nambḡ de ya me Israel nú'ḡ to'o ya xodyo. Nu'ahḡ himri 'ñep'ahmaḡ nú'a ra cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya me Israel, nixi

hingo mri mɛtiɦɯ nú'a xqui hñá'tuabi'ɦ. Nixi te nguí tɔ'mahmahɯ ngu nú'a guí tɔ'mɦɯbya, ne nixi nguí pahmahɯ Ajuá.

13 Ma'mɛt'o nu'ahɯ nguí 'buhɯ yabɯ de Ajuá, pe nubya ya gá jonihɯ con gue'a ngue'a ma zi Hmuhɯ ra Jesucristo bi manga rá ji po rá ngue'ahɯ ne ya guí 'nathohɯ con gue'a.

14 Núje dyá xodyohe ne nú'ahɯ hingyá xodyohɯ, po rá du ma zi Hmuhɯ ra Jesucristo bi huata nú'a ra nthahui dega nt'ɦtsate xqui 'uegahɯ. Y bi 'yɔt'e pa dá 'nada ra hniniɦɯ ne pa dá mádiɦɯ.

15 Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'bɯ bi huata nú'a ra nt'ɦtsate, ngue'a gue'bɯ bi hñacua rá ts'ɛdi ra ndaxjua ley con gatho yá hmanda ne yá nzai. Hangue de nú'ɦ yoho ya hnini, nu'á bi hyoca 'nada ra hnini ngue'a ya bi 'natho con gue'a. Hangue ya bi za bi mádi'ɦ.

16 Nu mi du ja ra pont'i'a, gue'bɯ bi huata nú'a ra nt'ɦtsate mi pe'tsa nú'ɦ yoho ya hnini'ɦ. Hangue nubya bi za bi mádi'ɦ ne bi za bi mádi'ɦ nehe co Ajuá, ngue'a ya bi 'nada ra ndo'yo'ɦ co ra Zidada Jesucristo.

17 Hangue numa zi Hmuhɯ ra Jesucristo bi 'ñehe pa bi zocaguiɦɯ ne bi xicjɯ gue ya bi za dá mádiɦɯ co Ajuá, nú'ahɯ nguí 'buhɯ yabɯ de gue'a ne núje dyá xodyohe ndí 'bɦhe guetbɯ de gue'a.

18 Y nubya ngue'a ma zi Hmuhɯ ra Jesucristo bi du por guecjɯ, gathoguiɦɯ ngu ya xodyo ngu nú'ɦ hingyá xodyo da za ga jonihɯ co Ajuá ma Dadahɯ co rá ts'ɛdi ra Măca Ndăhi nú'a xa t'acjɯ mahyɛgui.

19 Hangue por gue'a nu'ahɯ ya hinguí 'na'ñoɦɯ nixi gyá nzɔhɔɦɯ, ngue'a nubya ya gyá menguhɯ

de ja rá hnini Ajuá nehe, ne yá b̄atsi'ih̄ nehe'a ngu gatho ma'ra ya gamfri.

²⁰ Y mahyεgui ya dí 'b̄ah̄ ja rá nija Ajuá. Nurá nija Ajuá nja ngu 'nara ngu thoqui. Numa zi Hmuh̄ ra Jesucristo nja ngu ra m̄adi do xa 'b̄εgui pa bi thoqui ra nija, y núje dyá apostolhe ne nú'uh̄ ma'ra yá 'm̄ehni Ajuá go guecje dí njahe ngu dyá m̄adi j̄adohe, ha nu'ah̄ guí njah̄ ngu ya do ri he'tsa nú'a ra j̄ado.

²¹ Y ngu 'nara ngu rí b̄øts'e mahyεgui yá j̄ado, y nura m̄adi do go gue'a ri ndude gatho rá h̄ñ̄ ra ngu, njab̄ necj̄ rá nijaguih̄ Ajuá 'yo grá nteh̄. Ne dí 'yoh̄ co 'nada ra mfeni co ma zi Hmuh̄ ra Jesucristo, y nú'á go gue'a ri 'racj̄ ra ts'edi pa núj̄ rá nijaguih̄ Ajuá ga 'b̄ah̄ strá nt'axi.

²² Ngu'ah̄ nguje dí 'nathoh̄ co ma zi Hmuh̄ ra Jesucristo ne go grá 'yo grá nteh̄ mahyεgui con gatho ma'ra ya gamfri pa drá maça nijaguih̄ Ajuá hab̄ da za da 'm̄i rá Maça Ndāhi Ajuá.

3

Ra apostol Pablo bi thuts'i pa da xipa rá noya Ajuá nú'uh̄ to'o himyá xodyo

¹ Hangue ringue'a dí apabi Ajuá por gue'ah̄, núgui drá Pablo dí jot'ua fadi ngue'a dí p̄pabi ma zi Hmuh̄ ra Jesucristo, ne ngue'a dí zo'ah̄ de gue'a, nú'ah̄ hingyá xodyoh̄.

² Pøde ya guí p̄adih̄ gue Ajuá po rá h̄ñoja'i xa 'b̄εpcagui pa ga xi'ah̄ de rá maça noya'a.

³ Nú'á go guesε'a bi xicagui pa go dá p̄adi nú'a mi beni'a, y nú'a bi xicagui himi f̄aditho. Y go gue'a

ya stá op'ah_u masque co 'na yoho ya noya ja nuna cartana.

⁴ Y nu xcrí hñe'th_u, ma da zo ri mfenih_u gue Aju_a go bi xicagui nú'a mi beni go da 'yøt'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo.

⁵ Y nú'a bi xicagui hinto xqui ba_{di} ma'met'o. Pe nubyá h_a, po rá Maça Nda_{hi} Aju_a stá pahe nú'a mi beni'a, núje dyá 'mehnihe de gue'a ne dí mamfe rá noya'a.

⁶ Ne guehna nú'a bi xicagui Aju_a gue nú'u hingyá xodyo ya da za da mbatsi de Aju_a nehe, mahyεgui ngu ya xodyo. Hangue núje dyá xodyohe ne nú'ah_u hingyá xodyoh_u ya dí 'nada ra ndo'yoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ne gathoguih_u go ma metih_u nú'u yá hñ_a'ti Aju_a ngue'a dí 'nathoh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo ne dí camfrih_u ra maça noya.

⁷ Y nú'a ra maça noya'a go xa hñuxcagui Aju_a pa ga xi'ah_u'a. Gue'a ra maça 'bεfi bi 'racagui Aju_a po rá hñoj_a'i co rá d_anga ts'edi.

⁸ Pa guequi dí beni gue hinte drí muui de gatho ma'ra ya cu. Pe Aju_a po rá hñoj_a'i bi 'racagui nuna ra hoga 'bεfi pa ga xi'ah_u nú'ah_u hingyá xodyoh_u de gatho ya d_anga j_api nú'u drí t'acj_u ngue'a dí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Xi ndunthi'u, ne hinda za ga pa_hu hangu yá ndunthi'u.

⁹ Y Aju_a xa 'bεpcagui ga xipabi gatho ya ja'i nú'a xqui beni maya'b_u ne hinxqui 'ñuditho. Nehe go guet'a Aju_a bi hyoca gatho nú'a te ja ne gatho nú'u 'bui.

¹⁰ Nú'a mi beni Aju_a hinxqui 'ñudi maya'b_u, pe nubyá h_a, ya xa 'ñutcaguih_u núju rá nijaguih_u'a. Y po rá nguecj_u, asta nuya εnxε nú'u bí h_a ra ts'edi

nuni mahets'i ya pađi nehe'Ʞ nú'a xqui beni AjuꞰ.

¹¹ Ngu nú'a xqui beni AjuꞰ maya'bꞰ gue'a bi nja, y numa zi HmuhꞰ ra Jesucristo xqui thuts'i pa go gue'a da 'ñehe da 'yøt'a nú'a xqui beni AjuꞰ.

¹² NújꞰ dí 'nathohꞰ co ma zi HmuhꞰ ra Jesucristo hangue dí pɛ'tshꞰ ra nsɛqui ga ñahꞰ co AjuꞰ nsi ra ntsu ni ra ntsa ngue'a dí camfrihꞰ'a.

¹³ Hangue oguí tu ri mꞰihꞰ ngue'a dí tho ya ts'othogui por gue'ahꞰ. Nu'a gui 'yøthꞰ, johyahꞰ, ngue'a nú'a dí thogui go 'nara hño pa gue'ahꞰ.

Rá hmꞰte ma zi HmuhꞰ ra Jesucristo

¹⁴ Hangue ringue'a drí ndandiñahmu ja rá thandi AjuꞰ ma DadahꞰ nú'a to'o rá Dada ma zi HmuhꞰ ra Jesucristo.

¹⁵ Go guet'a rá Dada nehe gatho nú'Ʞ to'o camfri ne 'bꞰcuatho ja ra ximhai ne nú'Ʞ ya bí 'bꞰi nuni mahets'i.

¹⁶ Go gue'a ma DadahꞰ nú'a to'o xi ja ndunthi yá japi pa da 'racjꞰ, dí apabi da 'ra'ahꞰ ndunthi ra ts'ɛdí po rá MꞰca NdꞰhi'a.

¹⁷ Nehe dí apabi gue da zɛdi ri jamfrihꞰ pa da 'mꞰi xá hño ri corasohꞰ ngue'a ja guehni 'bꞰi ma zi HmuhꞰ ra Jesucristo, ne pa gui 'bꞰhꞰ xá hño ja rá hmꞰte AjuꞰ, nja ngu ya 'yꞰza ri cꞰna mbo ra hai.

¹⁸ Nehe dí apabi AjuꞰ pa da za gui pahꞰ xá hño hangu rá ndꞰngui ne rá nsunda rá hmꞰte ma zi HmuhꞰ ra Jesucristo, ngu dí apabi da bađi nehe gatho ma'ra ya gamfri.

¹⁹ Dí apabi pa gui paťuahꞰ rá hmꞰte'a, masque nurá hmꞰte ma'na ra dꞰngui que ma mfenihꞰ. Nehe dí apabi AjuꞰ gue xi da 'yoda ri mfenihꞰ'a, pa

njabu da za gui hñañhu gatho nú'a ne da 'ra'ahu'a, ne gui 'buhu ngu gra 'mai'a.

²⁰ Nubyá drá nsunda Ajuá nú'a to'o há ra ts'edi pa ma'na xi da 'yøt'a ndunthi de gatho nú'a dí aphu ne nú'a dí beñhu ngue'a nu'á xi ja rá ts'edi, y nurá ts'edi'a ri mpefi ja ma corasohu.

²¹ ¡Núju rá nijaguihu Ajuá ne drí 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nzantho ga nsundahu Ajuá desde nubyá y pa nzantho! Njabu gue'a.

4

Dí 'nathohu po ra Maca Ndahi

¹ Nuguí dí jot'ua fadi po rá noya ma zi Hmuhu, hangue hñuxhu nt'øde xá hño núna dí xi'ahu. Dí bante'ihu gue gui 'yohu xá hño ngu rí ñehe ngue'a Ajuá xa zohn'ahu pa dyá batsi'ihu'a.

² Ogrí 'ñets'ihu. Mpe'tsuahu ra t'equ'ei 'na ngu ma'na, ne ntsetuahu 'na ngu ma'na, ne mádihu 'na ngu ma'na.

³ Nu'ahu guí 'nathohu ngue'a ra Maca Ndahi 'bui ja ri corasohu, hangue 'yøthu ra ts'edi pa gui pe'tshu 'nada ra mfeni ne gui 'buhu co ra hoga'mai.

⁴ Nujá dí 'nada ra ndo'yohu co ma zi Hmuhu. 'Nada ra Maca Ndahi 'bui ja ma corasohu. Ajuá xa zoncahu pa ga pe'tshu 'nada ra nthø'mate.

⁵ 'Nada ma zi Hmuhu dí xøcambenihu. 'Nada ra jamfri dí pe'tshu. 'Nada ra sistehe stá hañhu.

⁶ 'Nat'a Ajuá 'bui, ne go gue'a ma Dadahu ne ra Dada de gatho nú'u ma'ra to'o camfri'a. Y nú'á go gue'a ri manda de gatho, ne go gue'a 'bui con guecju, ne 'bui ja ma corasohu cada 'na de guecju.

7 Cada 'na de guecj_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo xa 'racj_u 'nara 'bɛfi pa ga pɛh_u y nehe bi 'racj_u ra mɛadi ne ra ts'ɛdi pa ga pɛh_u nú'a ra 'bɛfi xa 'racj_u.

8 Hangue bi nja ngu nú'a m̄anga ja ra M̄aca T'of_o hab_u ena:

Ma zi Hmuh_u bi nt̄ate de nú'a to'o xqui nt̄atehm̄a,
nep_u bi yopa mengui pa mahets'i,
ne de guehni bá pɛmpa ra ts'ɛdi ya ja'i pa bi umba
yá 'bɛfi cada 'na.

9 ¿Te rí b̄oni da 'ñena nú'a ra noya ena gue ma zi Hmuh_u “bi yopa mengui pa mahets'i”? Ne da 'ñena gue nu'á mbi 'b_u mahets'i nep_u bá cai pa guecua ja ra ximhai.

10 Y nú'a bá cai pa guecua ja ra ximhai, go guet'a bi yopa menga mahets'i pa da manda gatho nú'a te ja ne nú'u 'b_ui.

11 Nú'á bi 'racj_u ma 'bɛfih_u ne bi 'racj_u ra mɛadi ne ra ts'ɛdi pa ga mpɛh_u ja rá 'bɛfi'a. Bi h̄ñuxcaguih_u 'ra dega apostol, ma'ra pa da m̄amba rá noya Ajuá, ma'ra pa da zofo ya ja'i, ma'ra pa da ma'yo ja ya nijá, y nu ma'ra pa da nxahnate ja ya nijá.

12 Hangue numa zi Hmuh_u njab_u bi h̄ñuxa nú'u ya mɛfi'u co 'rama'na'ño yá 'bɛfi bi umbi pa da maxa gatho ma'ra ya cu, pa njab_u nehe nú'u ma'ra ya cu da mɛfi nú'a ra 'bɛfi xa t'umbi. Nú'á bi 'yøt'a njab_u pa ma'na da te rá nijá.

13 Hangue njab_u drí m̄faxh_u 'na ngu ma'na, asta hinga camfrih_u xá h̄ño co 'nada ra m̄feni, ne asta hinga paḥ_u xá h̄ño ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'u Ajuá, ne asta hinga 'b_uh_u xá h̄ño ngu gra 'm_u'a.

14 Ya hinga njah_u ngu ya b̄atsi rí maua rí mani pa go ga tenh_u ma'ra ya nt'utuate nú'u xa bense ya

ja'i ja yá ts'omfeni ne utcaguih_u 'ñena xi majuani nú'a udi pa da hyacjh_uma_u.

¹⁵ Nu'a mahyoni ga øth_u, ga sigui ga tɛnh_u nú'a xi majuani co ndunthi ra hm_uate, pa njab_u ma'na ga 'b_uh_u xá hño ngu gra 'm_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to ra ñ_uaxu de ra nija.

¹⁶ Nura nija nja ngu rá ndo'yo 'nara ja'i ri mpefi mahyεgui. Numa zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a ra ñ_uaxu de gatho, ne go gue'a 'racj_u ra ts'edi pa ga pɛh_u nú'a ra 'bɛfi xa 'racj_u'a. Ha nujá drí mpefi_u mahyεgui ne drí mfaxh_u 'na ngu ma'na ne drí mádi_uh_u 'na ngu ma'na. Hangué njab_u ma'na rí te rá nija Ajuá.

Ga 'b_uh_u 'nara 'ra'yo 'm_ui ngue'a dí camfri_u ra Zidada Jesucristo

¹⁷ Dí 'bɛp'ah_u de rá thuhu ma Zidadah_u, ne dí xi'ah_u gue oguí 'yoh_u ngu gra 'ño nú'u hingyá gamfri, ngue'a gatho nú'a benga ja yá mfeni'ú hinte ri muui,

¹⁸ ne xa zo ra 'bɛxuui ja yá mfeni. Nu'ú hinxa ne xa badi nú'a majuani ngue'a xi xá me yá coraso, hangué hingui pɛ'tsa ra 'ra'yo te ngu nú'a ri 'racj_u Ajuá.

¹⁹ Ni ts'ú otho yá tsa, hangué xi xa 'ñɛnt'a ja ya ts'oqui pa da 'yøt'a gatho nú'a go da ne'ú con gatho yá paha.

²⁰ Pe numa Zidadah_u ra Jesucristo hinxa 'ñu't'ah_u gui 'yøth_u njab_u.

²¹ Ngue'a xcá 'yøh_u de gue'a ne xa t'u't'ah_u nú'a majuani ngu nú'a bi 'ñudi'a.

²² Hangué por gue'a 'ueh_u de nú'a ri ndaxjua 'm_ui_uh_u guí pɛ'tsh_u, ngue'a xi xá nts'o nú'a ra 'm_ui'a,

ngue'a nuri ts'omfenih_u go gue'u ha'ah_u pa gui nts'ocj_u.

23 Ne 'b_uh_u co 'nara 'ra'yo mfeni xá nt'axi.

24 Nehe 'b_uh_u 'nara 'ra'yo 'm_ui, ngue'a Aju_u ya bi yopa hyoc'ah_u ma'ra'yo pa gui 'b_uh_u ngu gra 'm_ui'a, pa njab_u xi maju_uani da za gui 'yoh_u xá hño co 'nara mfeni strá nt'axi.

25 Hangue por gue'a hye_uh_u ya nc'uamba, mañ_uh_u nú'a maju_uani 'na ngu ma'na, ngue'a gath-oguih_u ya dí 'nada ra ndo'yoh_u.

26 Nu'b_u gui ncu_uh_u, oxcrí øth_u 'nara ts'oqui co ra cu_u, ne oxcrí ncu_uh_u ya'a,

27 pa njab_u hinda da'ah_u ra ts'ondahi.

28 Nu'a tó'o ra be, ya odri mpe. Ma'na xá hño dá g_u 'nara 'b_ufi ne da mpefi xá hño, pa njab_u da za da mats'i nú'u to'o hingui ts_upabi.

29 Pa gui ñah_u, oguí ñah_u co ya ts'onoya, ñah_u xá hño pa da za gui nuph_u yá mfeni nú'u to'o da 'yø'ah_u.

30 Ne oguí japh_u da du rá m_ui rá Ma_uca Ndahi Aju_u nú'a to'o 'b_ui ja ma corasoh_u, ne go gue'a 'nara seña gue ya yá b_utsiguih_u Aju_u, ne nu'á ri sugaguih_u asta hinda zixcaguih_u Aju_u pa mahets'i pa grá 'b_uh_uni con gue'a.

31 Nu'b_u te da t'ø't'a'ih_u, osti tsøt'a ri m_uih_u. 'B_u to da xax'ah_u, oxqui ncu_uh_u nixi gui má'tih_u ne nixi gui ntsanih_u, ne oxqui øth_u ma'ra ya ts'ot'øt'e.

32 Nu'a mahyoni gui 'yøth_u, gui nhyoja'ih_u 'na ngu ma'na ne gui má'dih_u 'na ngu ma'na, ne mpumbah_u 'na ngu ma'na, ngu Aju_u xa pun'ah_u por nú'a bi 'yøt'e ra Zidada Jesucristo.

5

Hanja rí 'ñepi da 'm̄i nú'ũ to'o yá batsi Ajuá

¹ 'Yøth̄ũ ra ts'ɛdi gui tɛmbah̄ũ rá 'm̄i Ajuá, ngue'a gyá hm̄aca batsih̄ũ de gue'a.

² 'Buh̄ũ co 'nara hm̄ate, ngu bi maçaguih̄ũ ma zi Hmuh̄ũ ra Jesucristo ne bi du por guecj̄ũ. Bi unse rá te pa bi tho pa bi gutca ma thaih̄ũ, y nurá du'a bi hñ̄ani Ajuá ngu 'nara 'baha nú'a ȳni xá c̄ahi ne bi ho'a.

³ Núj̄ũ dyá gamfrih̄ũ hinga hñ̄uxh̄ũ 'nara 'behñ̄a nú'a hingo ma 'behñ̄ah̄ũ, nixi ga øth̄ũ ma'ra ya ts'onc'at'i de ma ndo'yoh̄ũ, nixi ga øth̄ũ ra nduste co ra ts'onc'at'i dí pe'tsh̄ũ, y nixi ga beñ̄h̄ũ pa ga mañ̄h̄ũ de nuya ts'ot'øt'eya.

⁴ Hinga mañ̄h̄ũ ya noya dega 'betsa, nixi ga 'ñ̄ant'uh̄ũ co ya noya xá nts'o, nixi ga thøta ma neh̄ũ te ga mañ̄h̄ũ, ngue'a hindí 'ñepcah̄ũ ga øth̄ũ njab̄ũ. Nu'a ga øth̄ũ, ga xøcambenih̄ũ Ajuá.

⁵ Ya guí pah̄ũ gue nu'ũ tó'o xi ya 'ñeja'i hingui tsa da yut'a ja rá hm̄anda Ajuá ne de ma zi Hmuh̄ũ ra Jesucristo, nixi nú'ũ ma'ra to'o øt'a ma'ra yá ts'onc'at'i, ne ya nduste hingui tsa da yut'a ja rá hm̄anda Ajuá. Nura nduste ma'na go ri mađi ra ximhai que Ajuá.

⁶ Hangue oto sta hyacj̄ũ da 'ñenj̄ũ gue rá cuɛ Ajuá hinda z̄ucj̄ũ 'b̄ũ ga øth̄ũ nuya ts'oquiya, ngue'a majuani rá cuɛ Ajuá ma da z̄adi nú'ũ to'o hingui øte'a.

⁷ Hangue hinga ntsixh̄ũ co nú'ũ to'o øt'a nuya ya ts'ot'øt'e.

⁸ Ma'mɛt'o ndí 'buh̄ũ ja ra 'bexuui dega ts'oqui, pe nubyá ya dí 'buh̄ũ ja ra ñot'i ngue'a stá camfrih̄ũ

ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Hangué ma ga 'yoh_u ngu rí 'ñepcah_u ngue'a ya dí 'buh_u ja ra ñot'i.

⁹ Nu'a tó'o ya 'b_u ja ra ñot'i øt'e nú'a xá hño, ne 'yo ngu rí 'ñehe, ne mąnga nú'a majuani.

¹⁰ Hangué ma ga øth_u ra ts'edi pa ga pah_u ga øth_u gatho nú'a ri ho Ajuá.

¹¹ Y hinga tɛmbah_u yá 'm_ui nú'u to'o 'yo ja ra 'bɛxuui dega ts'oqui, ngue'a nú'a øt'e'u hinte ri muui. Nu'a ga øth_u, ga zofoh_u'u pa hinda sigui da 'yøt'a njab_u.

¹² Ngue'a asta 'nara 'bɛtsa 'b_u ga mañh_u nú'a øt'e mant'agui nú'u to'o 'b_u ja ra 'bɛxuui.

¹³ Pe 'b_u dra yot'i co ra ñot'i nuya ts'ot'øt'e øt'u, nu'bú h_u, da hnequi te rá 'bɛ gatho øt'e'u, ngue'a co ra ñot'i ri hnequi gatho.

¹⁴ Hangué xa t'ena njaua:

Nuhu, nú'i guí ah_u,

nangui de hab_u xa t'ac'a'i hab_u xa t'agui nú'u xa du,

y ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a da yo't'a ri mfeni pa gui 'b_ui ja rá ñot'i'a.

¹⁵ Beñh_u xá hño hanja grí 'buh_u. 'Buh_u co ndunthi ra hoga mfadi, oguí 'buh_u ngu nú'a gra 'm_u nú'u hinte yá fadi.

¹⁶ Oguí 'yoh_ubu grí 'bɛta ri orah_u, nzantho 'yøth_u nú'a xá hño, ngue'a xi xá nts'o ya pa dí 'buh_ubya.

¹⁷ Ogrí hñɛguithoh_u, 'yøth_u ra ts'edi pa gui pah_u nda'a go rá paha Ajuá.

¹⁸ Ogrí nti h_u, ngue'a nura nti ma'na da ja'ah_u gui 'yøth_u ya t'øt'e xá nts'o. Nu'a gui 'yøth_u, 'yø'tuah_u rá paha ra Maça Ndañi.

19 Hñu'mba m̄ih̄u 'na ngu ma'na gui tuth̄u ya salmo ne ya jahñ̄a ne ma'ra ya maça thuhu. Tutuah̄u Ajuã ne x̄ocambenih̄u'a con gatho ri m̄ih̄u.

20 Nz̄antho umf̄u njam̄adi Ajuã ma Dadah̄u de gatho nú'a da 'ñep'ah̄u de ja rá thuhu ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo.

Ra hoga'm̄ai ja yá ngu nú'u to'o xa gamfri

21 'Ñ̄øtuah̄u 'na ngu ma'na co rá ntsu Ajuã.

22 Nu'ah̄u 'b̄ehñ̄ah̄u medinth̄atih̄u, 'ȳøta ri dameh̄u, y ja ra ūenda go guí øth̄u ra Zidada Jesucristo.

23 Ngue'a nura 'ñ̄øh̄ø go gue'a ra ñ̄axu de rá 'b̄ehñ̄a, nja ngu ma Zidadah̄u ra Jesucristo go gue'a ra ñ̄axu de ra nija, ngue'a go gue'a xa p̄øh̄ø ra nija, y nura nija go gue'a rá ndo'yo'a.

24 Nja ngu ra nija øta ma Zidadah̄u ra Jesucristo, njab̄u nehe mahyoni gui njah̄ub̄u 'b̄ehñ̄ah̄u, gui 'ȳøta ri dameh̄u de gatho nú'a da xi'ah̄u.

25 Y nu'ah̄u 'ñ̄øh̄øh̄u medinth̄atih̄u, m̄adi ri 'b̄ehñ̄ah̄u, nja ngu ma Zidadah̄u ra Jesucristo ri maçaguih̄u núj̄u rá nijaguih̄u'a, ne bi unse rá te pa bi za bi p̄øh̄øguih̄u.

26 Bi du pa bi 'uegaguih̄u de ma ts'oquih̄u. Bi x̄uga ma corasoh̄u co ra dehe, y nura dehe'a go gue'a rá noya'a.

27 Nu'á bi x̄uga ma corasoh̄u pa drá nijaguih̄u'a strá nt'axi. Bi 'uegaguih̄u de ma ts'oquih̄u ne de gatho ma nts'o'm̄ih̄u, pa nu sta 'ñ̄ehe da zixcaguih̄u pa grá 'b̄uh̄u con gue'a, ya hinga tuh̄u ni 'nara ts'oqui ngue'a ya strá nt'axiguih̄u.

28 Nja ngu ma Zidadah̄u ri maçaguih̄u núj̄u rá ndo'yoguih̄u'a, njab̄u nehe nu'ah̄u 'ñ̄øh̄øh̄u rí 'ñ̄epi

gui mađi ne gui su ri 'behñah_u ngu grí suse ri ndo'yoh_u. Nu'a tó'o ri su rá 'behñ_a, gue'a ngu ri suse rá ndo'yo.

²⁹ Hinhya'm_u to'o ri utsase rá ndo'yo. Cada 'na ri su rá ndo'yo ne ri umbabi te da zi, ngu ma Zidadah_u ra Jesucristo ri sugaguih_u núj_u rá nijaguih_u'a,

³⁰ ngue'a go guecj_u rá ndo'yoguih_u'a, ne cada 'na de guecj_u go dyá xeni_u de rá ndo'yo'a.

³¹ Hangue ja ra Maça T'ofu ena gue ra 'ñøhø da zogui rá dada ne rá nan_a pa go da 'm_uhui rá 'behñ_a y de ri yoh_u'a ya da 'natho.

³² Nuna nt'utuaten_a xi ra dangui, ne ma de ra Zidada Jesucristo ne de rá nija'a.

³³ Hangue nu'ah_u suh_u ri 'behñah_u ngu grí suse ri ndo'yoh_u. Y nu'ah_u 'behñah_u, umf_u ra t'equ'e_i ri dameh_u.

6

¹ Nu'ah_u batsih_u, 'yøta ri dadah_u ne ri nanah_u ngue'a guí camfrih_u ra Zidada y gue'a rí 'ñepi gui 'yøth_u.

² 'Yøth_u ngu m_anga ja rá noya Aju_a hab_u ena: “Umba ra t'equ'e_i ri dada ne ri nan_a ne gui su.” Nuna guehna ra m_udi hmanda ri 'ñoui 'nara hñ_a'ti.

³ Y nura hñ_a'ti'a go gue'a nú'a “gui 'b_u co 'nara johya, ne gui 'b_u ndunthi ya jeya nuua ja ra ximhai.”

⁴ Ha nu'ah_u dadah_u ne nanah_u, oxqui japh_u da ncu_e ri batsih_u; zofoh_u co ya hoga ts'ofu, ne 'ñutuah_u rá noya ma Zidadah_u.

⁵ Nu'ah_u 'begoh_u, 'yøta ri hmuh_u de nuua ja ra ximhai co ndunthi ra ntsu, ne co ndunthi ra

t'equ'ei, ne con gatho ri muih. 'Yøth ra uenda gue go guí peph ma zi Hmuh ra Jesucristo.

⁶ Mpeh xá hño, pe hingue hõnse ra ora hant'a ri hmuh pa gui pønga ri hmih con gue'ü. 'Yøth ngu rá paha Ajuá con gatho ri muih, ne pepabih ri hmuh ngu rí 'ñepi gui 'yøth ngue'a gyá 'begohu nehe de ma zi Hmuh ra Jesucristo.

⁷ 'Yø'tuah xá hño yá 'befi ri hmuh co 'nara hoga paha. 'Yøth ra uenda gue go guí peph ma Zidadah, hingo guí peph 'nara ja'i.

⁸ Beñh gue ma Zidadah ma da 'racj ma thahah ngu nú'a stá øth, ngu ra 'bego ngu nú'a hingrá 'bego.

⁹ Nehe nu'ah hmuh, suh xá hño ri 'begoh. Ogrí pidih'ü. Beñh gue ngu'ü ne ngu'ah bí 'bü 'nari Hmuh nuni mahets'i nú'a to'o hingui huahna ya ja'i.

Ga hñeh co nú'a ra he xa 'racj Ajuá ngu ri hñe 'nara soldado

¹⁰ Nubyá zi cuh, zedih co nú'a ra ts'edi xa 'ra'ah ma Zidadah.

¹¹ Ngu ri hñe 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni, njab nehe ma ga heh ra he nú'a xa 'racaguih Ajuá, pa hinda za da dəcj ra ts'ondahi co yá nthate.

¹² Ngue'a numa ncontrah hingo 'nama mija'ih. Nujú drí ntunh co ya ts'ondahi nú'ü ri nhyaxa mañá ja ra ndahi, ne co nú'ü ya nda de ya ts'ondahi nú'ü ri manda ja ra 'bexuui jaua ja ra ximhai.

¹³ Hangue ngu ri hñe 'nara soldado, ga hñeh njab nehe co nú'a ra he xa 'racj Ajuá, pa njab nura ora da ne da hyacj ra ts'ondahi hinda za

da daꝓju, nuju go ma ga taphu'a ne ga 'buhu ngu nꝓantho, ne hinda za te da 'yotcahu.

14 Hangué ma ga zedihu. Nja ngu 'nara soldado ri ngut'a rá ngut'i pa da nja rá ts'edi ora 'yo ja ra tuhni, njabu nehe ga camfrihu nú'a majuani pa da za ga zedihu. Ne ngu ri su rá coraso co nú'a ra nthaquí ha ja rá tiña, njabu nehe ga nsuhu pa ga 'yohu xá hño pa hinte ga thohu.

15 Ngu ri su yá ua 'nara soldado pa da za da 'ño xá hño ja ra tuhni, njabu necju ma ga hñocju pa da za ga maha haburaza ga mañhu ra maça noya nú'a udi ra hoga'mai.

16 Nehe ngu 'nara soldado ri hña rá nthaquí ja rá 'ye pa da ntaquí, necju mahyoni ga pɛ'tshu ra jamfri pa ga ntacju de yá nthate ra ts'ondahi.

17 Ne ngu ri su rá ñaxu 'nara soldado co ra fui dega bøjá pa hinte da ja, njabu nehe da za ga ntacju ngue'a dí pahú gue ma zi Hmuhu ra Jesucristo ya xa pøhøguihu. Nehe nja ngu 'nara soldado dri hña rá mahuai, ma xi ga patuahú xá hño rá noya Ajuá pa ga mañhu, go gue'a ra mahuai ri 'racju ra Maça Nðahi.

18 Ne de gatho núna di øthu, nꝓantho ga aphu Ajuá. Ga aphu co rá ts'edi ra Maça Nðahi pa da maxcahu de gatho nú'a da 'ñehe, ne nꝓantho ga ndø'mhu ne hinga tsayahú ga aphu Ajuá, ne ga aphu por gatho ma'ra ya gamfri nehe.

19 Nehe 'yaphu Ajuá por guequí, pa nu xcrá ña, ga ña nsi ra ntsu ni ra ntsa, ne go gue'a da 'raca ya noya pa ga mamba rá noya'a ngu nú'a xa 'ñutcagui, nú'a hinxquí fadi.

20 Nugui rá 'mehngui Ajuá pa ga mamba nuna

rá maça noya'a, masque núbya dí ofadi pe dí mamba rá noya. Hangué 'yaphu Ajuá pa ga mamba rá noya'a ngu rí 'ñepqui ga ma nsinque ra ntsu.

Ya nzenjua pɛhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Pa gui pahu de ma 'bɛfi ne te gra 'bui de guecua, nuni ra cu Tiquico go guehni ma da xi'ahu gatho. Nuni ma zi cuhu go guehni 'nará hoga mɛfi ma Zidadahu.

²² Dí pɛhn'ahubu pa da xi'ahu te gra 'buheua ne pa da hñup'a ri muihu.

²³ Ajuá ma Dadahu ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da jap'ahu ne gatho ma'ra ya cu pa gui 'buhu te rá 'ñentho, ne da max'ahu pa gui mpe'tsua hmatehu 'na ngu ma'na ne pa gui pe'tshu ndunthi ra jamfri.

²⁴ Ajuá da japabi gatho nú'u to'o ri mađi ma zi Hmuhu ra Jesucristo co 'nara hmate nú'a hinhya'mu da uadi. Njabu gue'a.

Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi,
Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b